

ZKUŠEBNICTVÍ NA POLI POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI STAVEB

Petr HEJTMÁNEK
UCEEB Požární laboratoř
15. 11. 2023

velikost počet opakování

- mikroměřítko
- malorozměrové
- středněrozměrové
- velkorozměrové

příslušnost

- mezinárodní/evropské harmonizované
- národní
- ostatní

uplatnitelnost PTCH

- PTCH legislativou požadované/definované
- PTCH uplatnitelné při modelování požáru

2

PTCH – POŽÁRNĚTECHNICKÉ CHARAKTERISTIKY

▪ legislativně požadované/definované ▪ <u>třída reakce na oheň</u> ▪ index šíření plamene po povrchu ▪ odkapávání a odpadávání ▪ <u>požární odolnost konstrukcí</u> ▪ teplota vzplanutí, teplota vznícení ▪ spalné teplo, výhřevnost a efektivní výhřevnost	▪ uplatnitelné jinak (např. při modelování) ▪ reakční teplo ▪ rychlost uvolňování tepla ▪ celkové a max. uvolněné teplo, MARHE ▪ <u>toxická</u> (účinek na osoby / materiály) ▪ optická hustota kouře ▪ a spousta dalších...

4

ČVUT
UCEEB

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

- 7 tříd charakterizujících příspěvek výrobku k rozvoji požáru a prostorovému vzplanutí (flashover efekt)
- Požární charakteristika **povrchové úpravy**

5

ČVUT
UCEEB

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

A1	Nepřispívají k růstu požáru a k vývoji kouře	beton, ocel, sklo, minerální vlna	Nehořlavé výrobky
A2	Nepřispívají významně k růstu požáru	SDK, CETRIS	
B	Velmi omezeně přispívají k růstu požáru	heraklit, PVC, systém ETICS, panely Kingspan	Hořlavé výrobky
C	Omezeně přispívají k „flashover“ efektu	linolea, PVC, IPN, PUR, PIR	
D	Přispívají k „flashover“ efektu	dřevo, PUR, PIR	
E	Výrazně přispívají k „flashover“ efektu	fasádní EPS, PUR	
F	Výrobky nezařazené do předchozích tříd		Hořlavé výrobky

6

ČVUT
UCEEB

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

DOPLŇKOVÁ KLASIFIKACE

- k třídám reakce na oheň A2 - D, popř. E
- vyjadřuje tvorbu doprovodných komponentů při hoření:
  - s1, s2, s3** vývoj kouře („s“ = smoke = kouř)
  - d0, d1, d2** vznik plamenně hořících kapek („d“ = droplet = kapka)
  - a1, a2, a3** kyselost zplodin při hoření kabelů („a“ = acidity)
- vyšší číslo u indexu = vyšší tvorba doprovodných komponentů hoření**

7

ČVUT
UCEEB

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

8

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

Zdroj: RISE, Švédsko

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

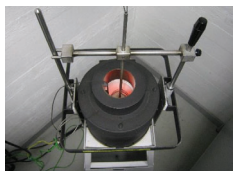
ČSN EN 13501-1 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň

- Zkouška nehořlavosti (ČSN EN ISO 1182)
- Stanovení spalného tepla (ČSN EN ISO 1716)
- Zkouška jednotlivým hořícím předmětem (ČSN EN 13823)
- Zkouška zápalnosti (ČSN EN ISO 11925-2)

- ISO 9705: 2016 Reaction to fire tests – Room corner test for wall and ceiling lining products – Part 1: Test method for a small room configuration
- ČSN EN 14390: 2007 Požární zkouška – Velkorozměrová ověřovací zkouška výrobků pro povrchové úpravy

A1	$\Delta T \leq 30 \text{ }^\circ\text{C}$; $\Delta m \leq 50 \%$; žádné plamenné hoření	PCS $\leq 2,0 \text{ MJ/kg}$ PCS $\leq 1,4 \text{ MJ/m}^2$	-	-
A2	$\Delta T \leq 50 \text{ }^\circ\text{C}$; $\Delta m \leq 50 \%$; $t_f \leq 20 \text{ s}$	PCS $\leq 3,0 \text{ MJ/kg}$ PCS $\leq 4,0 \text{ MJ/m}^2$	FIGRA $\leq 120 \text{ W/s}$ LFS < hrana vzorku THR _{600s} $\leq 7,5 \text{ MJ}$	-
B	-	-	FIGRA $\leq 120 \text{ W/s}$ LFS < hrana vzorku THR _{600s} $\leq 7,5 \text{ MJ}$	F _s $\leq 150 \text{ m do } 60 \text{ s}$
C	-	-	FIGRA $\leq 250 \text{ W/s}$ LFS < hrana vzorku THR _{600s} $\leq 15 \text{ MJ}$	F _s $\leq 150 \text{ m do } 60 \text{ s}$
D	-	-	FIGRA $\leq 750 \text{ W/s}$	F _s $\leq 150 \text{ m do } 60 \text{ s}$
E	-	-	-	F _s $\leq 150 \text{ m do } 20 \text{ s}$
F	Žádné požadavky na chování			

ČSN EN ISO 1182

ČSN EN ISO 1716

ČSN EN 13823

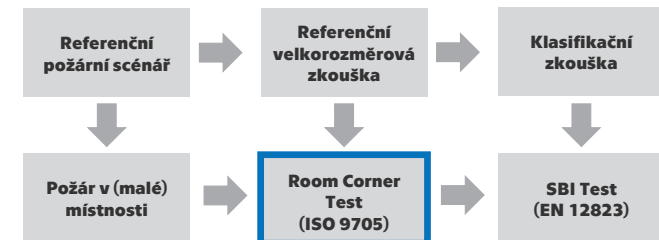

ČSN EN ISO 11925-2

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ

- Hodnocení výrobků na základě toho, jakým způsobem přispívají k flashover efektu v případě požáru v rohu místnosti?
- Výsledky mají odpovídat tomu, jak by se výrobek choval v případě velkorozměrové zkoušky (ISO 9705 Room Corner Test)
- Pro běžné použití měřítko zmenšeno na SBI (Single Burning Item) Test

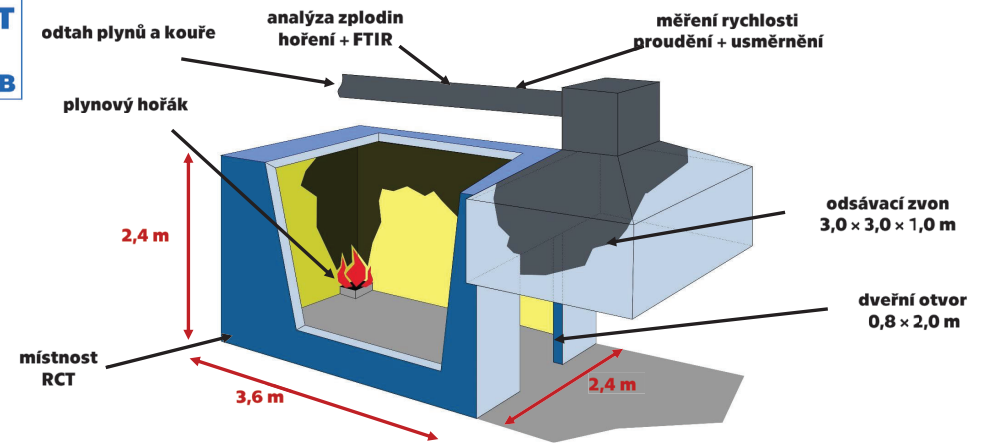
TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ - RCT

- ISO 9705: 2016 Reaction to fire tests – Room corner test for wall and ceiling lining products – Part 1: Test method for a small room configuration
- ČSN EN 14390: 2007 Požární zkouška – Velkorozměrová ověřovací zkouška výrobků pro povrchové úpravy
  - Hodnocení chování povrchových úprav stěn a stropů či jednotlivých hořících předmětů na oheň
  - Data popisující prvotní část rozvoje požáru po dosažení flashover efektu
  - Referenční scénář pro klasifikaci stavebních výrobků do tříd reakce na oheň A-E
  - Přímá klasifikace stavebních výrobků, které
    - nemohou být zkoušeny v malém měřítku
    - není vhodné testovat v malém měřítku

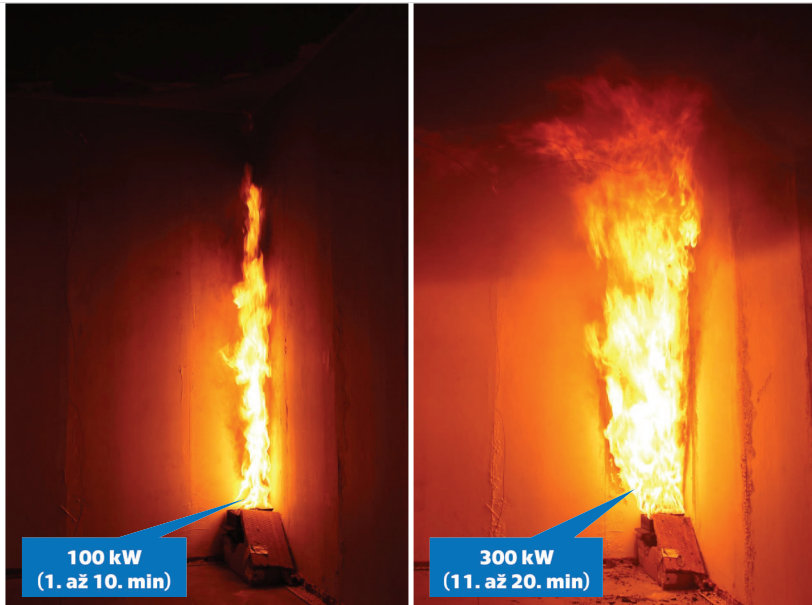
13

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ - RCT

14

15

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ - RCT

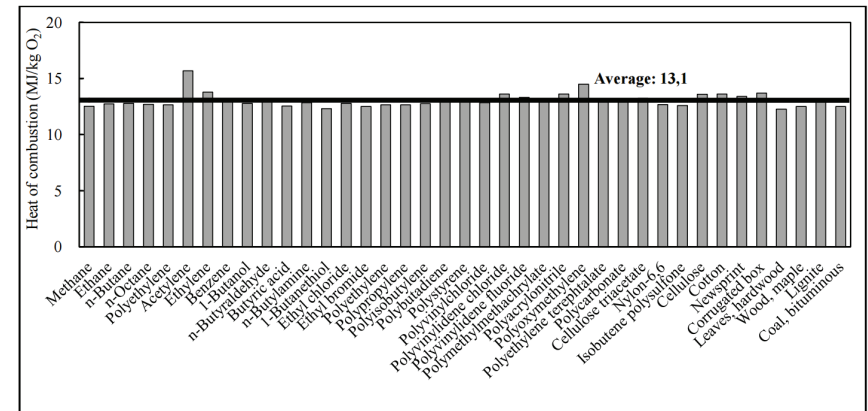

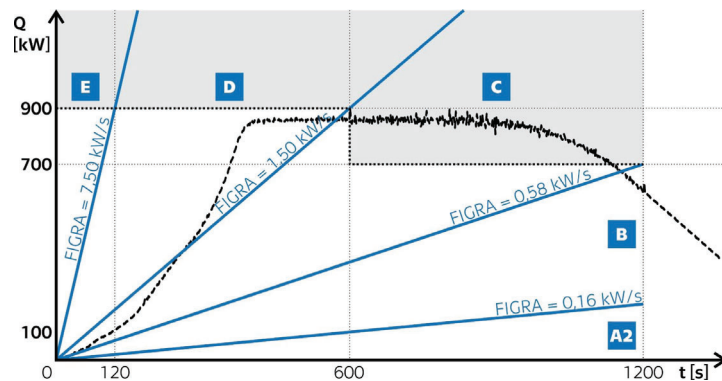
Figure 2 Heat of combustion for a range of different fuels. Data source: HUGGETT, Clayton. 1980.

16

TŘÍDA REAKCE NA OHEŇ – KLASIFIKACE DLE RCT

- ČSN EN 13501-1 Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – Část 1: Klasifikace podle výsledků zkoušek reakce na oheň

17

INDEX ŠÍŘENÍ PLAMENE PO POVRCHU ODKAPÁVÁNÍ ODPADÁVÁNÍ

Foto: J. Seidl & spol.

Index šíření plamene po povrchu

- ČSN 73 0863 (model hořící chodby)
- ČSN 73 0822 (tabulky materiálů)
- i_s (mm/min.)
  - fasádní systémy
  - požární pásy
  - stěny a podhledy

Odkapávání / odpadávání (ne)hořících hmot z podhledů stropů a střeš

- ČSN 73 0865 (model místnosti)
- POZOR nezaměňovat s doplňkovou klasifikací „d0“** u třídy reakce na oheň (např. C s2, d0 neznamená, že neodkapává dle ČSN 73 0865)

18

POŽÁRNÍ ODOLNOST

- mezní stavy a doba do jejich porušení
- požární charakteristika **konstrukce jako celku**

19

POŽÁRNÍ ODOLNOST

Schopnost nosné a požárně dělící konstrukce odolávat účinkům požáru bez porušení požadované funkce:

- mezní stav** – požadovaná funkce (může být více)
- doba** – v minutách
- druh konstrukce** – požadavek konstrukčního systému

REI 30 DP1

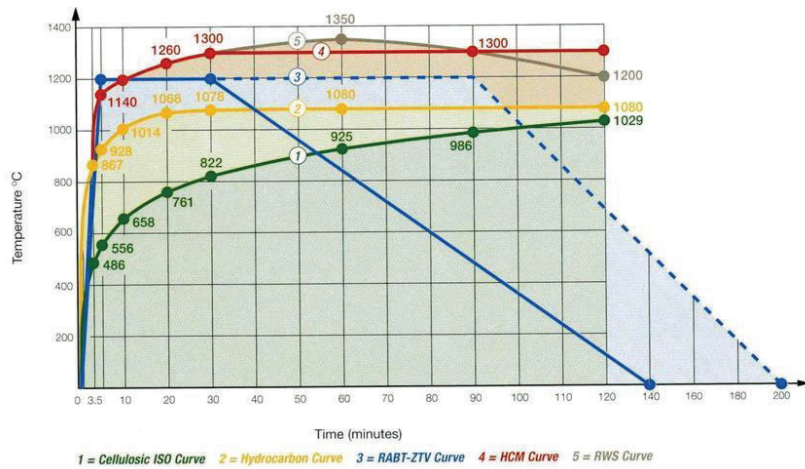
R (nosnost), **E** (celistvost), **I** (izolační schopnost), **W** (radiace)
C (samozavírač), **S** (kouřotěsnost)

- 10, 15, 20, 30, 45, 60, 90, 120 a 180 minut
- DP1, DP2, DP3

20

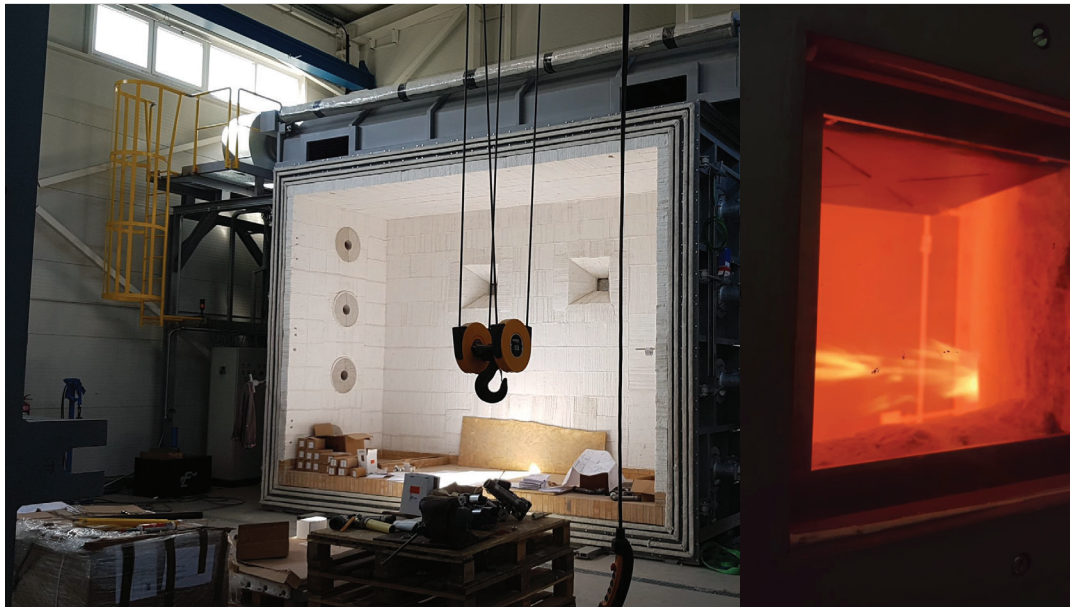

POŽÁRNÍ ODOLNOST

POŽÁRNÍ ODOLNOST

- klasifikační norma ČSN EN 13501-2
- zkušební normy řady ČSN EN 136x
  - 1363-1: základní požadavky
  - 1363-2: alternativy
  - 1364-1: nenosné stěny
  - ...
  - 1366-11: systémy ochrany kabelových rozvodů

POŽÁRNÍ ODOLNOST

malý rozměr (např. DIN 4102-8)

velkorozměrové (ČSN EN 1363-x)

PŘEDBĚŽNÁ POŽÁRNÍ ODOLNOST

PŘEDBĚŽNÁ POŽÁRNÍ ODOLNOST

ČVUT

UCEEB

MÉNĚ ZNÁMÉ PTCH

ČVUT

UCEEB

TEPLOTA VZPLANUTÍ A VZNÍCENÍ

- SIT (self-ignition temperature)
- FIT (flame ignition temperature)
- teplota vznícení SIT [°C]: teplota, při níž dojde k samovolnému zapálení vzorku nebo produktů rozkladu bez přítomnosti zápalného zdroje
- teplota vzplanutí FIT [°C]: teplota, při níž dojde k zapálení směsi plynných produktů rozkladu vzorku působením vnějšího zápalného zdroje

SIT > FIT

30

ČVUT

UCEEB

TEPLOTA VZPLANUTÍ A VZNÍCENÍ

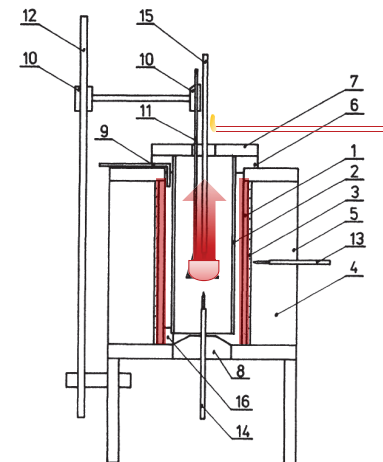
- proč?
  - hodnocení materiálů (ETICS)
  - hodnocení konstrukcí (DPx);
  - pokud není FIT, uvažuje se 180 °C, u střešních pláštů 140 °C

ČVUT

UCEEB

TEPLOTA VZPLANUTÍ A VZNÍCENÍ

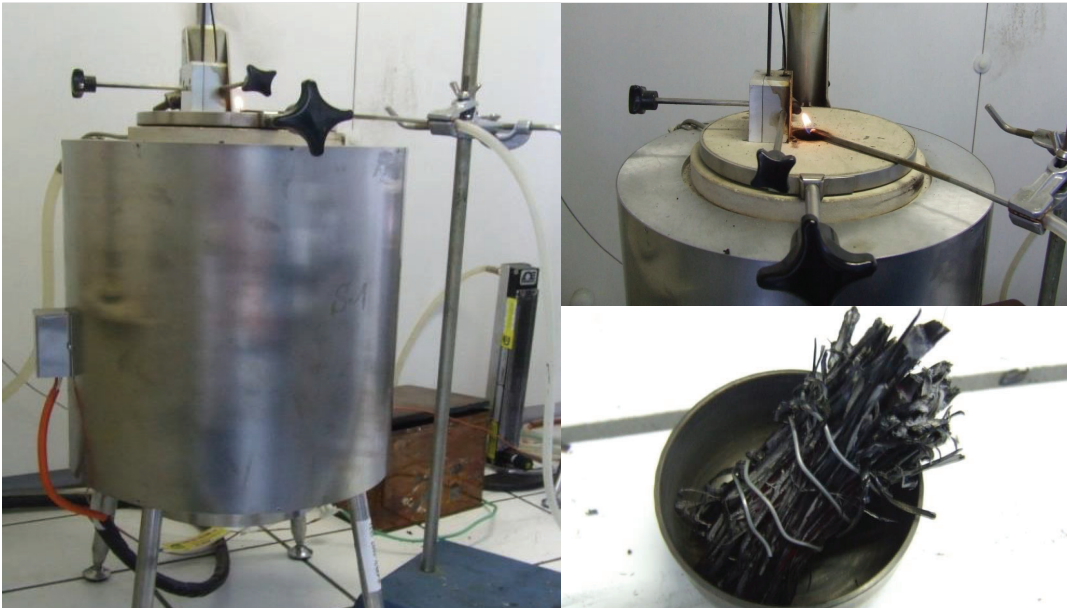

- vzorek: 2–3 g
- tvrdý vzorek: 15 x 15 mm
- +/- systém pokus – omyl
- doba trvání 1 pokusu 15 minut
- maximální teplota 750 °C

32

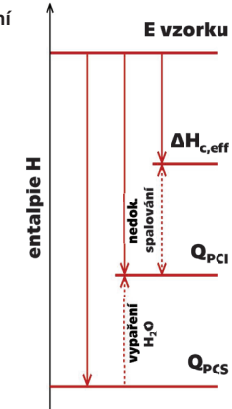
31

SPALNÉ TEPLO X VÝHŘEVNOST X EFEKTIVNÍ VÝHŘEVNOST

- energie uvolněná při spalování z jednotky hmotnosti [$\text{J} \cdot \text{kg}^{-1}$]
- energie celková (absolutní) bez ohledu na průběh hoření
- jak?
  - ČSN 73 0824:1992
- proč?
  - výpočet požárního rizika
  - POP x ČPOP x PUP

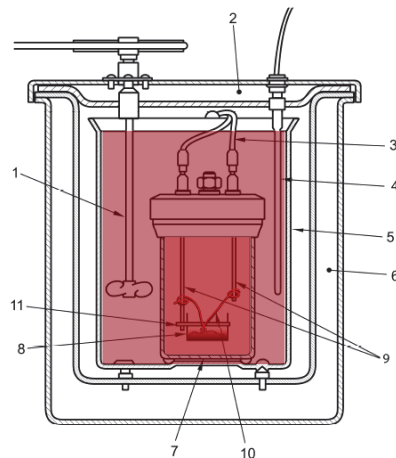

- $\Delta H_{c,eff}$ – **efektivní výhřevnost (effective heat of combustion)**
  - teplo uvolněné nedokonalým spalováním (saze, uhlíkaté zbytky, tvorba $\text{CO} \dots$)
- $H_c (Q_{PCl})$ – **výhřevnost (net HV)**
  - teplo uvolněné dokonalým spalováním, voda zůstává přeměněna na páru
- $Q (Q_{PCS})$ – **spalné teplo (gross HV)**
  - teplo uvolněné dokonalým spalováním, voda je zcela zkondenzována

34

SPALNÉ TEPLO X VÝHŘEVNOST X EFEKTIVNÍ VÝHŘEVNOST

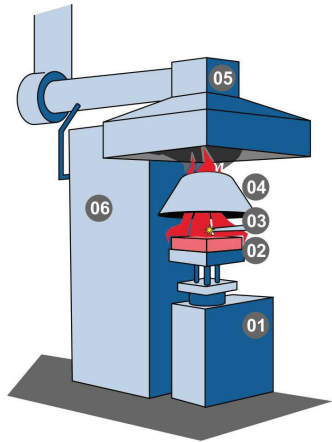
- vzorek (drcený): 0,5 g
- kyselina benzoová v sytkém stavu (katalyzátor): 0,5 g
- bomba natičková čistým kyslíkem 3,0–3,5 MPa
- voda okolo bomby destilovaná
- elektrická jiskra zapálí vzorek
- sleduje se nárůst teploty vody
- absolutní hodnota

35

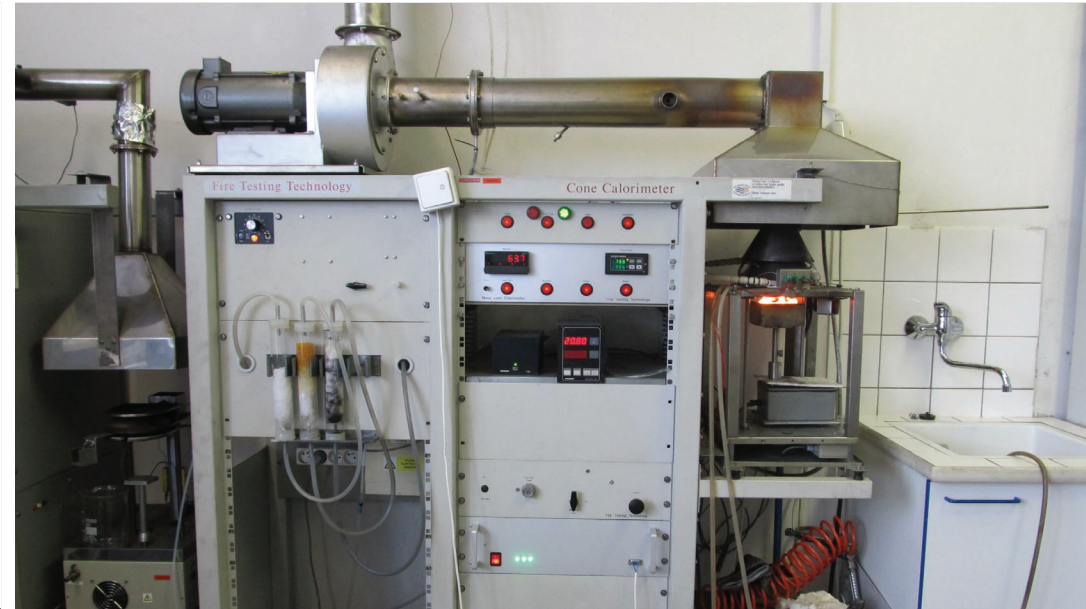

SPALNÉ TEPLO X VÝHŘEVNOST X EFEKTIVNÍ VÝHŘEVNOST

- vzorek: 100 x 100 x 50 mm
- vodorovná/svislá orientace
- normová expozice 35 a 50 kW · m⁻²
- vzorek usazen na váhy
- nad vzorkem zapalování
- měří se zejména úbytek hmotnosti a zastoupení kyslíku ve zplodinách
- základní předpoklad reakční kalorigmetrie:
1 kg O₂ spotřebovaný pro spalování uvolní cca 13,1 MJ energie

37

Zhao a Kruppa, Structural behaviour of an open car park under real fire scenarios

www.gobizkorea.com

39

FIRELAB

ČVUT

UCEEB

VYBAVENÍ

- Zkušební plocha stěn/stropu: 23,0 m²/8,6 m²
- Plynový hořák (1 až 300 kW)
- Teplota plynů, povrchů (termočlánky, deskové snímače teploty)
- Hustota tepelného toku (radiometry; 20, 50 a 100 kW/m²)
- Rychlost proudění plynů (obousměrné rychlostní sondy)
- Úbytek hmotnosti (váhy 0,75 x 0,75 m, rozlišení 20 g)
- Koncentrace plynů (O₂, CO₂, CO), rychlost uvolňování tepla (HRR)
- Infračervená spektrální analýza zplodin hoření (FTIR), optická hustota kouře
- Systém pro hašení nízkotlakou vodní mlhou (čerpadlo, trysky)

41

odstupové vzdálenosti (tepelný tok) rohového okna

zkouška FV panelů | FireLAB | 6.9.2022

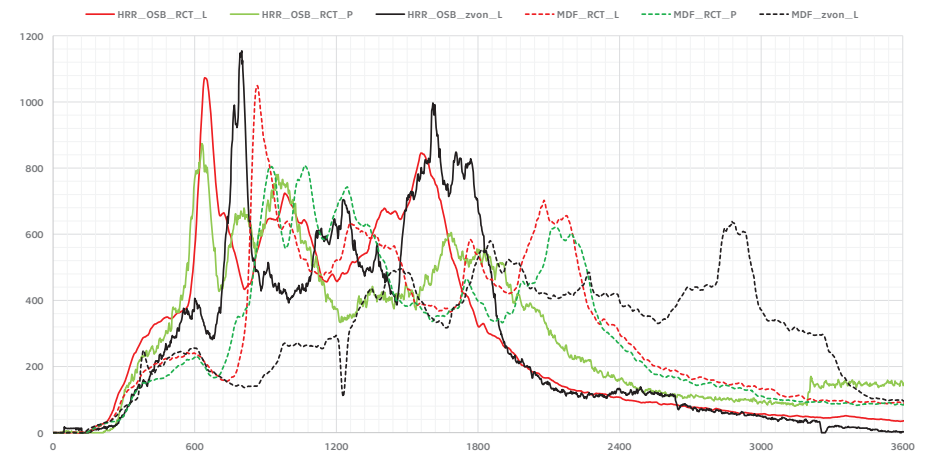
požární zkouška kočárků

sloupy v RCT

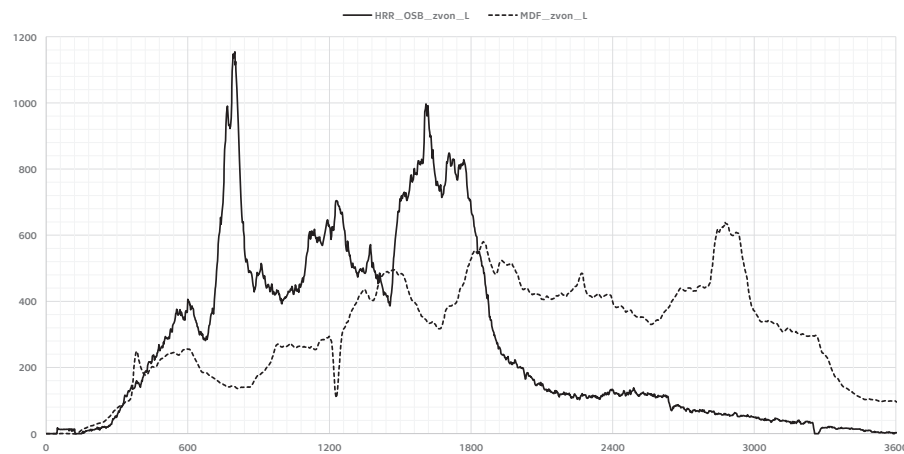
2020 – PYROBOARD

50

2020 – PYROBOARD

51

DĚKUJI ZA POZORNOST

Petr HEJTMÁNEK (petr.hejtmanek@cvut.cz)
UCEEB Požární laboratoř